

ZARZĄDZENIE

Dnia 21 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski

Sędzia SN Ryszard Witkowski – w odpowiedzi na pismo G.C. z 13 sierpnia 2025 r., którym skazany wnosi o wznowienie postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z 7 maja 2025 r. wydanym w sprawie III KK 143/25,

z a r z ą d z a:

1. na podstawie art. 540 § 1 k.p.k. a *contrario* - stwierdzić niedopuszczalność wznowienia postępowania kasacyjnego, zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z 7 maja 2025 r. wydanym w sprawie III KK 143/25, w której oddalono kasację obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadną;

2. zawiadomić skazanego, iż nie stwierdzono podstaw do wznowienia z urzędu postępowania w sprawie, o której mowa w pkt 1;

3. zakreślić sprawę w repertorium KO.

UZASADNIENIE

Skazany G.C. pismem z 13 sierpnia 2025 r. złożonym 20 sierpnia 2025 r. w Sądzie Rejonowym w Brzesku zwrócił się na podstawie art. 540 § 3 k.p.k. o wznowienie z urzędu postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Brzesku z 20 sierpnia 2024 r. sygn. akt II K 326/24, „utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Tarnowie, a następnie rozpoznanym przez Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym”, albowiem w toku postępowania

odwoławczego oraz kasacyjnego w składach orzekających brali udział sędziowie powołani na urząd sędziego sądu powszechnego (SSO X. Y.) i Sądu Najwyższego (SSN I.Z.) na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 3). Sąd Najwyższy postanowieniem z 7 maja 2025 r. wydanym w sprawie III KK 143/25, oddalił kasację obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadną. W związku z tym w pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na to, iż rozpoznanie kasacji rodzi wiążące domniemanie, że sprawa została przez Sąd Najwyższy rozpoznana również z punktu widzenia ewentualnych uchybień z art. 439 § 1 k.p.k. (także w ramach autokontroli), co tym samym blokuje możliwość wznowienia pos4 k.p.k. z urzędu na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. (art. 542 § 4 k.p.k.). Na kanwie tego domniemania, Sąd Apelacyjny w Krakowie postanowieniem z 10 lutego 2026 r. sygn. akt II AKo 291/25, stwierdził brak podstaw do wznowienia postępowania z urzędu.

W realiach niniejszej sprawy rzecz jednak w tym, że wniosek o wznowienie dotyczy również postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego, a taki wniosek jest prawnie niedopuszczalny z przyczyn wskazanych niżej. W postanowieniu z 13 kwietnia 2016 r. (*sygn. akt III KO 130/15*), Sąd Najwyższy, odwołując się do szeregu wcześniejszych judykatów, wskazał, iż jest oczywiste, że postępowanie kasacyjne zakończone postanowieniem Sądu Najwyższego oddalającym kasację w ogóle nie podlega procedurze wznowieniowej. Ugruntowane od lat stanowisko Sądu Najwyższego w tym zakresie jest jednoznaczne. Odsyłając wnioskodawcę do licznych, szczegółowo uzasadnianych judykatów, w tym miejscu należy jedynie podkreślić, że wznowienie, określone przepisem art. 540 § 1 k.p.k. oraz w art. 542 § 3 k.p.k., następuje w odniesieniu do postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem. Do tej kategorii orzeczeń należą tylko orzeczenia Sądu Najwyższego rozstrzygające merytorycznie o przedmiocie procesu, a więc np. orzekające (po uchyleniu zaskarżonego orzeczenia) o umorzeniu postępowania, czy uniewinnieniu (art. 537 § 2 k.p.k.). Nie należy do niej natomiast postanowienie Sądu Najwyższego oddalające kasację, jako że postanowienie to - rozstrzygające jedynie o niezasadności skargi (i

niestwierdzeniu uchybień podlegających badaniu z urzędu na podstawie art. 536 k.p.k.) - nie narusza prawomocności orzeczenia, które tą kasacją zostało zaskarżone i które zakończyło postępowanie. W takim razie, w świetle art. 544 § 2 k.p.k. oraz przepisów wymienionych powyżej, nie ulega wątpliwości, że postępowanie o wznowienie postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego oddalającym kasację jest niedopuszczalne. Trafność tego stanowiska Sąd Najwyższy potwierdził w uzasadnieniu postanowienia z 23 marca 2023 r. (sygn. akt I KZP 17/22). W ocenie Sądu Najwyższego w składzie poszerzonym potwierdzono stanowisko, że *„skoro postanowienie Sądu Najwyższego o oddaleniu kasacji nie jest prawomocnym orzeczeniem kończącym postępowanie sądowe w rozumieniu art. 540 § 1 k.p.k. to nie wchodzi w grę możliwość wznowienia z urzędu w trybie art. 542 § 3 k.p.k. wobec ujawnienia się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. postępowania kasacyjnego zakończonego wydaniem wskazanego postanowienia. Ujawnienie uchybienia z kręgu art. 439 § 1 k.p.k. w postępowaniu kasacyjnym w związku z oddaleniem kasacji nie rzutuje w żadnym razie na konieczność wznowienia postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem, a więc prawomocnie rozstrzygającego o odpowiedzialności karnej oskarżonego”*. W postanowieniu SN z 12 kwietnia 2001 r. w sprawie III KO 53/99, stwierdzono, iż *„oddalając kasację Sąd Najwyższy orzeka jedynie o niezasadności skargi kasacyjnej i w żadnym wypadku nie wkracza w sferę, w której zaskarżony kasacją wyrok korzysta z powagi rzeczy osądzonej”*. Warto podkreślić, że tożsamy pogląd dominuje również w literaturze (zob. T. Grzegorzczak (w:) *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, wyd. III, Kraków 2003; D. Świecki (w:) B. Augustyniak, K. Z. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2013; J. Matras (w:) *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, wyd. II, red. K. Dudka, Warszawa 2020; D. Świecki (w:) B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, *Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany*, LEX/el. 2020).

Reasumując, zaprezentowane powyżej rozważania wskazują, że brak jest podstaw do odstępowania od przedstawionej wyżej, utrwalonej linii interpretacyjnej. Wobec tego w przedmiotowej sprawie należało stwierdzić niedopuszczalność

wznowienia z urzędu postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z 18 marca 2026 r. wydanego w sprawie II KK 46/26, w której oddalono kasację obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadną. W przypadku uznania przez organ procesowy, że sygnalizowane przez stronę uchybienie w sposób oczywisty nie wystąpiło, jak również w sytuacji gdy wznowienie takie nie jest prawnie dopuszczalne, wystarczy poinformować podmiot sygnalizujący o braku możliwości wznowienia postępowania z urzędu, względnie wydać w tym przedmiocie niezaskarżalne zarządzenie. W realiach niniejszej sprawy można byłoby zatem poprzestać jedynie na pisemnym poinformowaniu skazanego G.C. o braku podstaw do wszczęcia postępowania wznowieniowego, jednakże za celowe uznano podjęcie decyzji w formie niezaskarżalnego zarządzenia (zob. *uchwała Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z 24 maja 2005 r. w sprawie I KZP 5/05, OSNKW 2005, z. 6, poz. 48*). Nadmienić przy tym wypada, iż nie można abstrahować od charakteru bezwzględnych przyczyn odwoławczych, nadającego im walor oczywistości i istotności, co powoduje, iż ich wystąpienie podlega badaniu przez każdy sąd, na każdym etapie postępowania sądowego, nie wyłączając kasacyjnego i wznowieniowego i to niezależnie od zakresu zaskarżenia i podniesionych zarzutów. Przypomnieć należy, iż bezwzględna przyczyna odwoławcza to sytuacja wyjątkowa, jasno określona w ustawie i niepoddająca się interpretacji na obszarze wykładni teleologicznej. Sytuacja ta występuje albo zachodzi jej brak, *tertium non datur*. Taka okoliczność w kasacyjnej weryfikacji nie została stwierdzona, co po myśli art. 542 § 4 k.p.k. samo w sobie wyklucza dopuszczalność wznowienia postępowania kasacyjnego.

Z przedstawionych wyżej względów zarządzono jak na wstępie.

[WB]

[r.g.]

